

د افغانستان اسلامي امارت
د ارشاد، حج او اوقافو وزارت
دمساجدو د ارشاد او انسجام ریاست
دارشاد او دعوت آمریت
دخطبو دتنظیم عمومي مدیریت

دجمعي دخطبي لارښود مورخ: ۱۴۴۳/۵/۱۹ هجري قمری مطابق ۱۴۰۰/۱۰/۳ هجري شمسی

احتکار (د بيبي د لوروالي په خاطر دخوراکي توکو زيرمه کول)

الحمد لله رب العالمين الذي أمر عباده بالعدل في الأمور وعدم الظلم على الآخرين وحرص على نفع الناس اجمعين، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له القائل في كتابه « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَن تَرَاضٍ مِّنْكُمْ »، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله ارحم الخلق بعباد الله صلى الله عليه وعلى آله وصحبه اجمعين أما بعد:

د احتکار (د بيبي د لوروالي په خاطر د خوراکي توکو زيرمه کول) حراموالی:

د احتکار څخه مقصد د خلکو د اړتیا وړ توکو زيرمه کول په دې خاطر چې بيه يي زياته او لوړه شي.

ددې کار گناه هغه مهال زیاتیري چې ځینې سوداگر او پانگوال دلازیاتو توکو د ذخیره کولو لپاره لاس په لاس کې ورکړي.

همدا شان داحتکار یوه بیلگه داده چې سوداگر په خپلو ملگرو باندې تیری وکړي او دمعاملې وړ توکي ترخپل انحصار او نظر لاندې وساتي، په نورو تاجرانو باندې ساحه تنگه کړي او د ځینو مالونو دخرڅلاو حق مشخصو اشخاصو پورې منحصر شي.

داسلام په مقدس دین کې تجارت او سوداګري خورا زیات فضیلت لري او په حدیث شریف کې مسلمان او ریښتونی تاجر دالله تعالی دلاړې مجاهد سره تشبیه شوی دی. دا ځکه چې د سالم تجارت له امله خیرازي زیاتیري، دخلکو اړتیاوې پوره کیري او ټولنه په رفاه او نیکبختی کې ژوند کوي، په یو حدیث کې راغلي دي چې ریښتینی، مسلمان او امانت داره تاجر به په جنت کې له شهیدانو سره وي (التَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ الْمُسْلِمُ مَعَ الشُّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

مګر که چیرې تاجر ریښتینولی له چوکاټ څخه ووت او په ناوړه کارونو لکه دبیبي دلوروالي په خاطر یې هغه مالونه چې خلک ورته اړتیا لري زيرمه کړي لاس پوری کړ؛ بیا داسې تاجر باندې لعنت ویل شوی دی، او په شریعت کې د یومجرم حیثیت لري.

رسول الله صلى الله عليه وسلم د احتکار کونکي په اړه فرمایي: « **من احتكر فهو خاطيء** » صحیح مسلم

ترجمه: څوک چې احتکار و کړي نو خطا کونکی دی. ددی حدیث په بل روایت کې داسې راځي: « **لَا يَحْتَكِرُ إِلَّا الْخَوَائِظُ، أَيِ الْخَائِظُونَ الْأَثْمُونَ** » مصنف عبد الرزاق

ترجمه: د خیانت کونکي پرته هیڅوک احتکار ته لاس نه اچوي.

او خطا کونکي او خیانت کونکي هماغه کلمه ده؛ چې قرآن کریم د فرعون، هامان او ملګرو په اړه کارولی ده.

الله تعالی فرمایي: { **إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ** }. القصص: ۸]

ترجمه: یقیناً فرعون، هامان اولبنګریان یې ټول خطا کونکي او خائنان دي.

همدا راز رسول الله-صلى الله عليه وسلم- فرمایي: (**مَنْ أَحْتَكَرَ طَعَامًا أَرْبَعِينَ لَيْلَةً فَقَدْ بَرَأَ مِنْ اللَّهِ تَعَالَى وَبَرَأَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ**) مسند أحمد

ترجمه: څوک چې دخورو توکي څلويښت ورځي د بيبي د لوړوالي په خاطر وساتي او زيرمه يې کړي؛ هغه د الله تعالیٰ څخه بيزاري اعلان کړه يعنی د الله تعالیٰ ميثاق يې مات کړ او الله تعالیٰ له ده څخه برانت وکړ. په يو بل حديث کې د احتکار په اړه داسې راغلي دي: (مَنْ اخْتَكَرَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ طَعَامًا ضَرَبَهُ اللَّهُ بِالْجُدَامِ وَالْإِفْلَاسِ) سنن ابن ماجه (۶/ ۳۷۷)س

ترجمه: څوک چې دمسلمانانو څخه خوراكي توکي زيرمه او بند يې کړي؛ الله تعالیٰ به يې په جذام مرض او مفلس توب اخته کړي.

دا ځکه چې احتکار کونکی د ځان بڼه والی او د مال ډير والی غواړي؛ چې ځان به يې په مرض خراب شي او مال به يې دافلاس له لارې له منځه ولاړ شي او څوک چې دخلکو خیرخواهي غواړي الله تعالیٰ به يې په ځان او مال کې خیر او برکت واچوي. (فيض القدير للمناوی)

په يو روايت کې احتکار کونکي ته ملعون ويل شوي دي: «الْمُحْتَكِرُ مَلْعُونٌ» المستدرک للحاکم

ترجمه: احتکار کونکی لعنتي دی.

په يو حديث کې دي: (بِئْسَ الْعَبْدُ الْمُحْتَكِرُ، إِنَّ أَرْحَصَ اللَّهُ الْأَسْعَارَ حَزَنًا، وَإِنْ أَعْلَاهَا اللَّهُ فَرَحًا) المعجم الكبير للطبراني

ترجمه: ډير بد دی احتکار کونکی انسان؛ کله چې الله تعالیٰ نرخونه ارزانه کړي احتکار کونکی خپه وي او کله چې الله تعالیٰ نرخونه لوړ کړي بيا احتکار کونکی خوشحاله وي.

په هغه روايت کې چې امام حاکم روايت کړی دی داسې راغلي دي: (الْجَالِبُ إِلَى سُوقِنَا، كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَالْمُحْتَكِرُ فِي سُوقِنَا، كَالْمُلْجِدِ فِي كِتَابِ اللَّهِ) المستدرک للحاکم .

ترجمه: زمونږ بازار ته د مالونو واردوونکی د الله تعالیٰ د لارې دمجاهد په شان دی او زمونږ په بازار کې د احتکار کونکی د الله تعالیٰ په کتاب کې د تحريف کونکي په څير دی .

امام کاساني رحمه الله عليه وايي: دا ډول وعيدونه د حرام کار د ارتکاب له امله واردیږي. بل داچې احتکار لوی ظلم دی؛ ځکه هغه مالونه او توکي چې په بازار کې د خرڅلاو لپاره دي دخلکو حق ورپورې تړلی دی، کله چې خرڅوونکی يې د خرڅولو څخه مخنيوی وکړي دد ، په حقيقت کې خلک يې د خپل حق څخه محروم کړل او مستحق د خپل حق څخه بي برخي کول ظلم او حرام کار دی، د لږ وخت لپاره او زیات وخت لپاره احتکار دواړه پوښان گناه ده؛ ځکه چې دا کار ظلم دی. (بدائع الصنائع في ترتيب الشرائع)

امام ابن حجر مکی رحمه الله عليه وايي: احتکار کبیره گناه ده او داخبره دآحاديثو څخه ښکاره معلومیږي، په آحاديثو کې د احتکار په اړه سخت وعيدونه ذکر شوي دي؛ لکه لعنت او دالله تعالیٰ او دهغه د رسول د رحمت او وعدي څخه بيزاري، دمحتکر په جذام او افلاس باندي اخته کيدلو بددعائي، دا ټول ددې دليل دی چې احتکار کبیره گناه ده. (الزواجر عن اقتراف الكبائر)

ټول فقهاء په دې خبره متفق دي چې د احتکار ددې امله حرام دی چې احتکار په حرمت سره دخلکو څخه ضرر دفع شی. د همدې امله که چيرې يو انسان داسې دخوراكي توکو داسې جنس زيرمه کړي چې خلک ورته اړتيا لري او بله لاره هم نه وي د وخت حاکم کولای شي چې هغه شخص د احتکار شوي جنس په خرڅولو مجبوره کړي. (حاشية ابن عابدين) بناءً احتکار يا د بيبي د لوړوالي په خاطر د توکو زيرمه کول دشريعت له نظره مردود عمل دی او محتکر دقانون په وړاندي مجرم دی.

الله تعالی فرمایلی دي: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ} النساء: ۲۹

ترجمه: ای مؤمنانو! مه خورئ مالونه خپل، په خپلو منخو کي په باطله طريقه سره؛ مگر داچي په تجارت سره وي او په رضایت سره وي.

په پورتنني آيت کریمه کي دنورو خلکو د مالونو خوړل پرته دهغوی د رضایت څخه حرام او باطل گرځول شوي دي. چي عموماً خلک دا احتکار کوونکي په لوړ نرخ باندې رضایت نه لري او احتکار کوونکی په باطله طريقه باندې د خلکو مال خوري.

د ملي تاجرانو او دوکاندارانو څخه په ډیر درنښت هیله کیږي چي د ژوند په دې سختو اود از مینت په ډکو شیبو کي د خپل مظلوم ولس لاسنیوی وکړي او ددوی داسایش لپاره ټولي هغه لارې چارې په کار واچوي چي له امله یې په ټولنه کي غذائي امنیت رامنځ ته شي. تاجران باید کوبښ وکړي؛ ترڅو خپل مالونه په مناسبو قیمتونو باندې عرضه کړي اودمناسبې گټې د گټلو ترڅنگ د ولس دعاگانې هم وگټي.

د احتکار زیانونه:

۱-احتکار د نفس پرتیتوالي او بدو اخلاقو دلالت کوي.

۲-احتکار مالي ظلم دی.

۳- په احتکار کي دنامطلوبه لار وڅخه سرمایه جمع کول دي.

۴-څوک چي دا احتکار کوي د وعید او سرزنش مستحق دی.

۵-احتکار دخلکو او ټولني دنفرت او کرکي باعث گرځي.

۶-احتکار دټولني د اضطراب او بي ثباتی باعث گرځي.

۷-احتکار د ناوره نفس انگیزه او ثمره ده.

۸-احتکار د ایثار چي مسلمان صفت دی، منافي عمل دی.

۹-احتکار اسلامي امت کي صله رحمي له منځه وړي.

۱۰- په احتکار کوونکي الله تعالی لعنت وايي.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته